

ST.AUREUS PATOGEN SHTAMMLARIDAN ZARDOB OLISH TEHNOLOGIYASI

Qurbonova S.Y., Murodova I.A., Yo'ldasheva S.M.

Toshkent davlat stomatologiya instituti,
Toshkent vaksina va zardoblar ilmiy tadqiqot instituti

Dolzarbli. Stafilokokkli infeksiyalar tibbiy amaliyotda eng muhim muammolardan biridir. *St.aureus* turli xil lokalizatsiyali kasalliklarni yengildan umumiy shakllarga qadar keltirib chiqaradi. Ushbu patologiyani davolashda qiyinchiliklardan biri patogenga qarshi ishlatiladigan antibiotiklarga turg'unligi, kasallik surunkali tabiati, shuningdek, uning immunitet tizimi funksiyalarini pasaytirishi fonida rivojlanadi. *St.aureus* infeksiyalarni oldini olish va davolash uchun antigen preparatlarni tayyorlashda patogen shtammlarini davriy (reaktor) yetishtirish usulidan foydalanish imkoniyatiga asoslanadi.

I.I.Mechnikov birinchi marta *St.aureus*ning shtammlari(5,9,1986,1999)ni hujayra devorlari antigenlarini o'rgangan vasuvli ekstraktlarda zardoblar ishlab chiqqan. Undan keyingi tadqiqotlar natijasida *St.aureus* asosiy toksini protein A sintezi uchun masul bo'lgan spageni 5-sonli immunogen shtammlarida mavjudligi ko'rsatilgan. Rivojlangan davlatlarda *St.aureus*shtammlari keng qamrovli o'rganilib, ularga qarshi zardob olish amaliyoti yo'lga qo'yilgan. Bizning Respublikamizda ushbu amaliyot 90-yillarda Toshkent vaksina va zardoblar ilmiy-tadqiqot institutida ishlab chiqarilgan. Bugungi kunda *St.aureus*ga qarshi zardob olishni yana qayta yo'lga qo'yish nafaqat institut ravnaqi balki mamlakatimiz tibbiyotida erishilgan yutuqlaridan biri bo'ladi.

Tadqiqot maqsadi. *St.aureus* davriy ravishda o'stirib kelinadigan patogen shtammlarini genlarini o'rganish va ulardan zardob olish.

Tekshirish materiallari va usullari. Tekshirish materiallari Toshkent vaksina va zardoblar ilmiy tadqiqot instituti milliy kolleksiya laboratoriyasi *St.aureus* shtammlarini bakteriologik laboratoriyada o'stirib tayyor biomassa olinadi. *St.aureus* toksik genlarini skrining qilinadi, quyonlarda *St.aureus* infeksiyasiga qarshi immunogen faollikni o'rganiladi. Quyonlar qon zardobidan antigen zardob preparat yaratiladi. Tekshirish ishlarini olib borishda bevosita bakteriologik, molekulyar genetik, klinik taxlil, biotexnologik metodlardan foydalaniladi.

Xulosa. Molekulyar genetik darajada olingan *St.aureus* qarshi zardob preparatlar immunitet tizimini faollashtirish qobiliyati o'rganiladi. Antibiotik terapiya kamaytiriladi, kasalliklar davosi va profilaktikasiga yordam beriladi.

IMMUNOGLOBULIN E KLINIK AHAMIYATI

Qutlimuratov I.Sh.

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Immunoglobulin E (IgE) faqat sut emizuvchilarda uchraydigan antitelolar sinfidir. IgE molekulasi ikkita og'irzanjir (e-zanjir) va k- yoki l-tipdagi ikkita yengil zanjirdan iborat. Qon plazmasidagi IgEning miqdori juda past bo'lib,

